

26. 3. 2024

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Střet zájmů statutárního orgánu ve světle nové judikatury

Z obecných ustanovení občanského zákoníku ohledně zastupování[1] vyplývá, že zástupce zásadně nesmí zastoupit zastoupeného, pokud jsou jeho zájmy v rozporu se zájmy zastoupeného. Z tohoto pravidla však existují výjimky. Jednou z nich je oprávnění statutárního orgánu zastupovat obchodní korporaci v případě, že dochází ke střetu zájmů obchodní korporace a statutárního orgánu, příp. osob statutárnímu orgánu blízkých, ovlivněných či ovládaných, a to pouze za splnění určitých podmínek stanovených zákonem o obchodních korporacích[2].

Shrnutí pravidel o střetu zájmů statutárního orgánu

Ze zákona o obchodních korporacích ve spojení s ustálenou judikaturou Nejvyššího soudu[3] je statutární orgán povinen oznámit střet zájmů, resp. podmínky uzavření smlouvy za této situace ostatním statutárním orgánům (členům statutárního orgánu) a kontrolnímu orgánu obchodní korporace, nebo, není-li kontrolní orgán zřízen, valné hromadě. Oznámení valné hromadě lze provést pouze jejím svoláním.

Za účelem splnění této oznamovací povinnosti statutární orgán zpravidla předloží příslušnému orgánu celý návrh znění smlouvy, kterou hodlá uzavřít, příp. příslušný orgán seznámí se všemi podmínkami smlouvy. Kontrolní orgán či valná hromada má možnost statutárnímu orgánu zakázat uzavření takové smlouvy či mu výkon jeho funkce pozastavit. V případě, že příslušný orgán ani jednu z těchto možností nevyužije, statutární orgán je oprávněn uzavřít za obchodní korporaci smlouvu, ohledně níž je ve střetu zájmů. Musí však při tom vždy dodržet povinnost nezbytné loajality, která je součástí péče řádného hospodáře, tedy upřednostnit zájmy obchodní korporace před svými zájmy.

Pokud však statutární orgán střet zájmů příslušnému orgánu buď vůbec neoznámí, oznámí jej nedostatečně, valná hromada či kontrolní orgán mu pozastaví funkci, nebo mu zakáže smlouvu uzavřít, a přesto statutární orgán smlouvu za obchodní korporaci uzavře, není obchodní korporace tímto právním jednáním vázána. Obecně totiž tento závěr platí v případě nedostatku dobré víry třetí osoby o absenci střetu zájmů, resp. o neomezení zástupčího oprávnění z důvodu střetu zájmů. Tento důsledek se aplikuje i pro případ, že obchodní korporaci zastoupí při uzavření smlouvy jiný statutární orgán. Pokud však valná hromada či kontrolní orgán obchodní korporace smlouvu schválí bez zbytečného odkladu, co se o jejím uzavření dozví, bude jí obchodní korporace vázána.

Nová rozhodnutí Nejvyššího soudu

Podle rozsudku Nejvyššího soudu 27 Cdo 2699/2021 ze dne 7. 12. 2022 je možné v případě střetu zájmů seznámit příslušný orgán pouze s částí smlouvy či informovat pouze o části obsahu zamýšlené transakce. To však za předpokladu, že má tento orgán i na základě předložené části smlouvy nebo dílčích údajů dostatek informací ke zvážení možnosti pozastavit funkci statutárnímu orgánu nebo mu zakázat smlouvu či transakci uzavřít a že nepředložená část smlouvy či obsah transakce neobsahuje tzv. neočekávatelné podmínky. Příslušný orgán si totiž může vyžádat i dodatečné informace nebo může uzavření smlouvy podmínit (např. tím, jaké obsahové náležitosti mohou být do smlouvy začleněny a jaké naopak nikoli).

V předmětném případě se jednalo o uzavření smluv o zápůjčkách poskytovaných společníkem společnosti, přičemž byla příslušnému orgánu známa splatnost a výše úroků, avšak nebylo zřejmé, o jakou výši zápůjček se bude jednat. Z rozhodnutí lze dovodit, že za předpokladu nepodmínění zápůjček určitou maximální částkou nebo nevyžádáním si doplnění informace k výši zápůjček příslušným orgánem, by oznámení o střetu zájmů ze strany statutárního orgánu týkající se pouze splatnosti a úroků bylo řádné. Příslušný orgán totiž v okamžiku oznámení o střetu zájmů věděl, že mu maximální částka zápůjček není známa a mohl ji omezit, což však neučinil; nejednalo se přitom o tzv. neočekávatelnou podmínku.

V rámci rozsudku Nejvyššího soudu 27 Cdo 1206/2022 ze dne 10. 1. 2023 soud dospěl k závěru, že lze výjimečně připustit, aby nebyla svolána valná hromada za účelem oznámení o střetu zájmů, avšak střet zájmů oznámit jednotlivým společníkům, kteří s uzavřením smlouvy budou souhlasit nebo ji alespoň vezmou na vědomí a současně se vzdají práva na svolání valné hromady za účelem projednání této záležitosti. Z rozhodnutí však není zřejmé, za jakých okolností je tato výjimka přípustná.

Závěr

Ačkoli nová rozhodnutí Nejvyššího soudu předznamenávají spíše uvolnění rigidních pravidel o střetu zájmů statutárního orgánu, s ohledem na možné shora popsané negativní důsledky spojené s nedodržením těchto pravidel stanovených zákonem o obchodních korporacích včetně porušení péče řádného hospodáře statutárního orgánu a s tím spojenou odpovědností lze doporučit vždy svolat valnou hromadu, na níž se v ideálním případě výslovně odsouhlasí uzavření smlouvy, ohledně níž je statutární orgán ve střetu zájmu, a to i za předpokladu, že si je statutární orgán jistý souhlasem všech společníků.

Lola Florianová,
senior advokátka

EVERSHEDS SUTHERLAND

Eversheds Sutherland, advokátní kancelář, s.r.o.

Oasis Florenc
Pobřežní 394/12
186 00 Praha 8

Tel.: +420 255 706 500

Fax: +420 255 706 550

e-mail: praha@eversheds-sutherland.cz

[1] § 436 a n. zákona č. [89/2012](#) Sb., občanského zákoníku, ve znění pozdějších předpisů

[2] § 54 a n. zákona č. [90/2012](#) Sb., o obchodních společnostech a družstvech, ve znění pozdějších předpisů

[3] Např. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 5. 10. 2022, sp. zn. 31 Cdo 1640/2022

© EPRAVO.CZ - Sbíрка zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Konec „severních ateliérů“? Nový stavební zákon otevírá dveře k rekolaudaci ubytovacích jednotek na plnohodnotné byty](#)
- [Oceňování nemovitosti a přiměřená náhrada při zrušení spoluvlastnictví](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 33.: Prevence střetu zájmů \(jednatel × společnost\)](#)
- [Úročení jistoty \(kauce\), kterou skládá podnájemce nájemci - II. díl](#)
- [Když obecní pozemky již nemusí být obecní - institut mimořádného vydržení v obecním právu](#)
- [Střet zájmů členů volených orgánů obchodních korporací: pravidla, proces a následky](#)
- [Dvě kiwi denně: EU schválila první zdravotní tvrzení pro čerstvé ovoce](#)
- [Nová „tlačítková“ povinnost pro e-shopy](#)
- [Digital Omnibus: Revoluce v datech, nebo jen nová zátěž pro podnikatele?](#)
- [Darování pro případ smrti nemovité věci zapsané v katastru nemovitostí a určení výše odměny soudního komisaře](#)
- [Flotilová novela: Kdo a kdy musí nově získat licenci k distribuci pojištění?](#)